

*hokimligi
mактабгача ва мактаб та’лими
бoshqarmasi*

*mактабгача ва
мактаб та’лими bo‘limi tasarrufidagi
—umumiy o‘rta ta’lim mакtabi
to‘garak rahbari*

ning

*20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli
o‘quvchilar uchun*

**“BOG‘BON”
TO‘GARAK
HUJJATLARI**

To‘garak a’zolari haqida ma’lumot

Nº	Familiya ismi va sharifi	Tug‘ilgan sanasi	Sinfı	Manzili (to‘liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O‘tkazilgan xona _____

” To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To‘garak rahbari _____

To‘garak rahbari _____

*Maktabdan kasb va tilni bilib chiqqan bola jamiyatimizning katta yutug‘i,
bilmagani muammo.*

Shavkat Mirziyoyev.

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘

**20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli o‘quvchilar uchun tuzilgan
“Bog‘bon” nomli to‘garagining
ISH REJASI**

Nº	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Bog‘dorchilik	1		
2.	Meva turlari	1		
3.	Uzumchilikning asosiy yo‘nalishlari	1		
4.	Gulchilik	1		
5.	Mamlakatimizda intensiv bog‘larni rivojlantirish.	1		
6.	Bog‘dorchilikda qo‘llaniladigan asbobuskunalar	1		
7.	Qaychisimon va prujinali tok qaychilari	1		
8.	Torfdan gultuvak yasash	1		
9.	Tok qaychi yordamida shoxlarni kesishni o‘rganish	1		
10.	Tok qalamchalarini saqlash texnologiyasini o‘rganish.	1		
11.	Payvand qilish	1		
12.	Mevali daraxt guruhlari	1		
13.	Rezavor mevalardan qulupnayni ekish va parvarishlashni o‘rganish	1		
14.	Mevali daraxtlarni o‘g‘itlash	1		
15.	Meva daraxtlarga shakl berishning asosiy turlari	1		
16.	Parter barpo etish	1		
17.	Yashil va barg qalamcha tayyorlash usullari	1		
18.	Yashil qalamcha tayyorlashni o‘rganish	1		
19.	Toklarni parvarish qilish	1		
20.	Simbag‘az o‘rnatish texnikasi.	1		
21.	Tok kasalligi turlari	1		
22.	Daraxtlarning o‘sishi	1		
23.	Meva kurtaklarining rivojlanishi	1		
24.	Bog‘ni tashkil etish	1		
25.	Mevali daraxtlarga shakl berishning umumiy qoidalari	1		
26.	Urug‘li meva daraxtlarini voyaga yetqazish	1		
27.	Gullah	1		
28.	Mevaning rivojlanishi	1		
29.	Nok daraxtlariga vazasimon usulda shakl berish	1		
30.	Changlanish	1		
31.	Payvand qilish asoslari	1		
32.	Kurtakpayvand usullari	1		
33.	Qalamcha payvand usullari	1		
34.	Iskana payvand	1		

Sana: "___" 20__-yil. Sinflar: ___ To'garak rahbari: _____

Mavzu: Bog'dorchilik

Mashg'ulotning maqsadi:

Ta'limiylar maqsad: to'garak a'zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg'usini tarbiyalash, ta'lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o'tqazish, o'zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas'uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o'quvchilarni mehnatsevarlikka o'rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, bog'dorchilik soxasida yuqori bilimli bo'lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o'rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo'naliishlariga muvofiq to'garak a'zolarini sifatli o'qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrashga qodir bo'lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg'ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg'ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko'rgazmali va boshqalar.

Mashg'ulot metodi: guruhlarda ishlash, "kim epchil-u, kim chaqqon", "ko'rsam tezroq o'rganaman", "muammo va yechim" shu kabi metodlar.

Mashg'ulot johozi: mavzuga oid rasm, ko'rgazmalar va tarqatma materiallar, o'quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg'ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

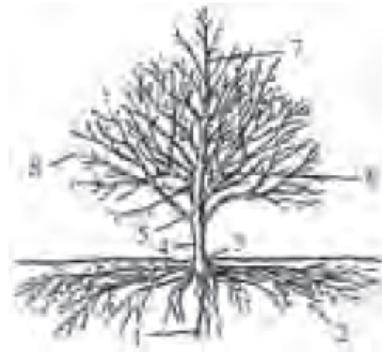
Bog'dorchilik qishloq xo'jaligi tarmog'i bo'lib, mevali daraxtlarning tuzilishi, o'sishi, rivojlanishi, ko'payishi hamda hosil berish qonuniyatlarini, shuningdek, ularning tashqi muhit bilan aloqadorligini o'rganadi hamda turli tabiiy muhitda o'sgan ekinlar yaxshi hosil berishini ta'minlash uchun ilg'or agrotexnika usullarini ishlab chiqadi.

Bog'dorchilik aholining meva va meva mahsulotlariga, sanoatning meva xomashyosiga bo'lgan ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi.

Mevali daraxtlarning yer ustki qismining o'sishi, rivojlanishi va hosilga kirishi hamda yashash muddatlari ularning ildiz tizimlariga bog'liq (13-rasm).

Bog'dorchilik tarmoqlari

1. Meva mahsulotlarini yetishtirish (olma, nok, o'rik kabi)
2. Ko'chat yetishtirish (mevali daraxt ko'chatlari)

13-rasm. Mevali daraxt tuzilishi:

1 – o'q ildizlar; 2 – yon ildizlar; 3 – ildiz bo'g'in;
4 – tana; 5 – markaziy shox; 6 – o'suvchi novda;
7 – asosiy (skelet) shoxlar; 8 – o'suvchi shoxlar.

IV. Mashg'ulotni yakunlash: to'garak a'zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag'batlantirish.

V. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: "___" 20__-yil. Sinflar: ___ To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Meva turlari

Mashg'ulotning maqsadi:

Ta'limiyl maqsad: to'garak a'zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg'usini tarbiyalash, ta'lim berishning jamoa shakllarini astasekin mustaqil, yakka tartibda ishslashga o'tqazish, o'zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas'uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o'quvchilarni mehnatsevarlikka o'rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, bog'dorchilik soxasida yuqori bilimli bo'lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o'mini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo'nalishlariga muvofiq to'garak a'zolarini sifatli o'qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo'lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg'ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg'ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko'rgazmali va boshqalar.

Mashg'ulot metodi: guruhlarda ishslash, "kim epchil-u, kim chaqqon", "ko'rsam tezroq o'rganaman", "muammo va yechim" shu kabi metodlar.

Mashg'ulot jahozi: mavzuga oid rasm, ko'rgazmalar va tarqatma materiallar, o'quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg'ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

O'rta Osiyo ko'pgina meva turlarining vatani hisoblanadi. Asrlar davomida xalq seleksiyasi asosida o'rik, olma, nok, yong'oq, bodom, anor, tok va boshqalarning juda serhosil navlari yaratilgan. Ularning ko'plari sifat jihatidan dunyo kolleksiyasida o'zining takrorlanmas o'rniga ega. XX asr boshlarida O'zbekiston hududida taxminan 50 mingga yaqin bog', jumladan, 22 mingga yaqin mevazor, 37 mingga yaqin tokzor bo'lgan. Bog'larning asosiy maydonlari Farg'ona vodiysi (24 %), Toshkent vohasi (36 %) va Zarafshon vodiysisiga (tokzorlarning 50 %) to'g'ri kelar edi. Bog'larda danakli mevalar 70 % (asosan, o'rik), urug"li mevalar (olma, nok, behi) 25 % maydonni eg'allagan edi.

Shahar va qishloqlar atroflarida alohida mevazorlarda aholining bog'lari va chorborg'lari (mevazor, tokzor, poliz va sayilbog')da mevalar, tok, turli gullarning mahalliy navlari ekib kelingan. Yetishtirilgan mevalarning iste'moldan ortiqchasidan qoqi va mayiz mahsulotlari tayyorlangan.

IV. Mashg'ulotni yakunlash: to'garak a'zolarini yutuq va kamchilliliklarini muxokama qilish, rag'batlantirish.

V. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: "___" 20__-yil. Sinflar: ___ To'garak rahbari: _____

Mavzu: Uzumchilikning asosiy yo'nalishlari

Mashg'ulotning maqsadi:

Ta'limiyl maqsad: to'garak a'zolari faolligi va mustaqillagini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg'usini tarbiyalash, ta'lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishslashga o'tqazish, o'zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas'uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o'quvchilarni mehnatsevarlikka o'rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, bog'dorchilik soxasida yuqori bilimli bo'lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o'rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo'nalishlariga muvofiq to'garak a'zolarini sifatli o'qitish va tarbiyalash, mustaqil fikr slashga qodir bo'lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg'ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg'ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko'rgazmali va boshqalar.

Mashg'ulot metodi: guruhlarda ishslash, "kim epchil-u, kim chaqqon", "ko'rsam tezroq o'rganaman", "muammo va yechim" shu kabi metodlar.

Mashg'ulot johozi: mavzuga oid rasm, ko'rgazmalar va tarqatma materiallar, o'quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg'ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Uzumchilikning asosiy yo'nalishlari

Uzumchilik — bog'dorchilikning tok o'stirish va uzum yetishtirish bilan shug'ullanadigan tarmog'i. Uzumchilik aholini yangi uzum, mayiz bn, vinochilik, konserva sanoatlarini xom ashyo bilan ta'minlaydi. Uzumchilikning 4 ta asosiy yo'nalishi: xo'raki uzum yetishtirish, mayiz quritish, texnik maqsadlarda uzum yetishtirish (konserva mahsulotlari, sharbatlar, konsentratlar tayyorlash), vinochilik (xom ashyo tayyorlash) sohalari mavjud. Uzumchilik bog'dorchilikning eng ko'hna tarmoqlaridan biri bo'lib, hozirgi davrda ham ko'pgina mamlakatlarning xalq xo'jaligida salmoqli o'rinni eg'allaydi. Jahonda 84 mamlakatda uzum yetishtiriladi. Tokzorlar maydoni bo'yicha eng oldingi o'rirlarda Ispaniya (1 mln. 200 ming ga), Italiya (871 ming ga), Fransiya (870 ming ga), Turkiya (560 ming ga), Portugaliya (252 ming ga), AQSH (Kaliforniya shtati, 357 ming ga), Ruminiya (250 ming ga), Eron (260 ming ga), Xitoy (243 ming ga), MDH mamlakatlari ichida Moldova (154 ming ga) turadi. Juhon bo'yicha tokzorlar maydoni 7,4 mln.ga, o'rtacha hosildorlik 81,7 sG'ga. 1999-yilda 60,7 mln. t dan ko'gtroq uzum yetishtirildi, 29,9 mln. vino, 1,3 mln. mayiz tayyorlandi. Eng ko'p mayiz AQSH, Eron, Turkiyada tayyorlandi.

Uzumchilikning asosiy yo'nalishlari

Xo'raki uzum yetishtirish

Mayiz quritish

Vinochilik

Texnik maqsadlarda uzum yetishtirish

(konserva mahsulotlari, sharbatlar, konsentratlar)

Uzumchilik bog'dorchilikning eng ko'hna tarmoqlaridan biri, ko'plab mamlakatlarning xalq xo'jaligida salmoqli o'rinni eg'allaydi.

IV. Mashg'ulotni yakunlash: to'garak a'zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag'batlantirish.

V. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

veb-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

*90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu
nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki
nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.*

*Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob
beriladi*

**40 listdan iborat Iqtidorli o‘quvchilarga 34 soatli
“Bog‘bonchilik” to‘garakni to‘liq holda olish
uchun telegramdan yozing.**

Narxi: 20 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabihev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To‘liq holda olganingizdan so‘ng:

Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng
yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga
joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.